

**UCHWAŁA NR XXXVI/195/21
RADY POWIATU WOŁOWSKIEGO**

z dnia 29 czerwca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata
2021-2030”**

Na podstawie art. 12 pkt 11) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 920 ze zm.) oraz art. 19 pkt. 1) ustawy o pomocy społecznej (t. j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), **Rada Powiatu Wołowskiego uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wołowskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Wołowskiego

Janusz Kawalec

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2021- 2030

Wołów 2021

Spis treści

Wstęp	str. 3
Rozdział I. Charakterystyka powiatu wołowskiego	str. 4
1.1. Podstawowe dane o powiecie wołowskim	str. 4
1.2. Ludność Powiatu Wołowskiego	str. 6
Rozdział II. Pomoc społeczna w powiecie wołowskim	str. 7
2.1. Podmioty lokalnej pomocy społecznej	str. 7
2.2. Główne obszary działania jednostek pomocy społecznej w powiecie wołowskim.....	str. 8
2.3. Ubóstwo.....	str. 8
2.4. Bezrobocie.....	str. 10
2.5. Niepełnosprawność.....	str. 11
2.6. Alkoholizm i przestępczość	str. 15
2.7. Przemoc w rodzinie	str. 17
Rozdział III. Zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej	str. 21
3.1. Zadania własne powiatu oraz zadania z zakresu administracji rządowej	str. 21
3.2. Zadania powiatu z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	str.23
3.3. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie wołowskim	str. 24
3.4. Rodzinna piecza zastępcza w powiecie wołowskim	str. 25
3.5. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej	str. 28
Rozdział IV. Analiza SWOT	str. 29
Rozdział V. Kierunki działań systemu pomocy społecznej w powiecie wołowskim	str. 31
Rozdział VI. Monitoring i ewaluacja	str. 36
Rozdział VII. Zakończenie.....	str. 37

Wstęp

Pomoc społeczna zgodnie z definicją ustawy o pomocy społecznej jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w godnych warunkach a także zapobieganie powstawaniu sytuacji powodujących konieczność zastosowania instrumentów określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi polityki społecznej, która wskazuje kierunek działań związanych z pomocą społeczną. Obowiązek opracowania Strategii dla powiatu wyznacza art. 16b ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na podstawie zebranych danych umożliwia wyznaczenie celów strategicznych i działań pomocy społecznej na najbliższe 10 lat i jest podstawą do funkcjonowania innych programów lokalnych, mających na celu poprawę jakości życia w powiecie wołowskim.

Strategia oparta jest na takich dokumentach prawnych jak:

- ustawa o pomocy społecznej,
- ustawa o samorządzie powiatowym,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

Rozdział I. Charakterystyka powiatu wołowskiego

1.1 Podstawowe dane o Powiecie Wołowskim

Powiat wołowski jest jednym z 26 powiatów ziemskich należących do województwa dolnośląskiego. Powiat graniczy od wschodu z powiatem trzebnickim, od północy z górowskim, od zachodu z lubińskim, a od południa z powiatami średzkim i legnickim. Przez teren powiatu przebiega szlak kolejowy Wrocław - Szczecin i Kraków - Berlin, szlak drogowy Wrocław - Lubin - Zielona Góra oraz szlak wodny - rzeka Odra. Stolicą powiatu jest Wołów. Główne kierunki rozwoju powiatu to przemysł, turystyka, rolnictwo, wytwórczość rolno-spożywcza, drzewna, handel oraz usługi, które cechuje dobra infrastruktura techniczna i społeczna. Nowi inwestorzy mogą liczyć na rezerwy terenowe w poszczególnych gminach. Powierzchnia powiatu liczy 675 km², ludność około 49,2 tysięcy. Powiat wołowski posiada trzy gminy: Wołów, Brzeg Dolny i Wińsko.

Gmina Wołów to gmina miejsko-wiejska położona w zakolu Odry, która jest południową i zachodnią granicą administracyjną gminy. Gmina ma charakter przemysłowo-usługowo-rolniczy z dobrze rozwiniętym sektorem leśnym. Jej powierzchnia całkowita wynosi 331 km², z czego miasto Wołów zajmuje 19 km². Sieć osadniczą gminy Wołów tworzy miasto Wołów oraz 41 wsi (w tym 37 sołeckich) i 6 przysiółków: Boraszyn, Bożeń, Dębno, Domaszków, Garwół, Gliniany, Golina, Gródek, Krzydłina Mała, Krzydłina Wielka, Lipnica, Lubiąż, Łazarzowice, Łososiowice, Mikorzyce, Miłcz, Moczydlnica Dworska + Kłopotówka, Mojęcice + Kąty, Nieszkowice, Pawłoszewo, Pełczyn, Pierusza, Piotroniowice, Prawików, Proszkowa, Rataje, Rudno, Siodłkowice, Straszowice + Żychlin, Stawowice, Smarków, Stary Wołów, Stęszów, Stobno + Biskupice, Straża, Tarchalice. Do najciekawszych zabytków w Wołowie należą: m.in. XV-wieczny ratusz, mury obronne oraz zamek piastowski (dziś siedziba władz powiatu), kościoły z XIV i XVII wieku. Niewątpliwie najcenniejszym zabytkiem w regionie jest położony na prawym brzegu Odry Pocysterski Zespół Pałacowo-Klasztorny w Lubiążu, będący jednym z największych barokowych założeń klasztornych w Europie.

Gminę Brzeg Dolny tworzy miasto Brzeg Dolny i trzynaście sołectw: Bukowice, Godzięcin, Grodzanów, Jodłowice, Naborów, Pogalewo Małe, Pogalewo Wielkie, Pysząca, Radech, Stary Dwór, Wały, Żerków i Żerkówek. Jej powierzchnia to 94,4 km², co stanowi niecałe 14% powierzchni powiatu wołowskiego. Krajobraz gminy można scharakteryzować jako rolniczo-leśny (lasy zajmują powierzchnię około 30% powierzchni), przy czym samo miasto Brzeg Dolny ma charakter przemysłowy. Brzeg Dolny położony jest na prawym

brzegu rzeki, w odległości 31 km na północny-zachód od miasta Wrocławia i stanowi przedłużenie obszaru wrocławskiej aglomeracji miejsko-przemysłowej. W 2019 roku została otwarta obwodnica Brzegu Dolnego, która wraz z obwodnicą Miękinia łączy się z Obwodnicą Aglomeracji Wrocławskiej. Gmina Brzeg Dolny od północy graniczy z gminą Wołów, od wschodu z należąca do powiatu trzebnickiego gminą Oborniki Śląskie, a od strony południowej z gminami Miękinia i Środa Śląska leżącymi w powiecie średzkim. Jedyne ta ostatnia granica jest granicą naturalną, biegnącą wzdłuż biegu Odry. Na granicy z gminą Oborniki Śląskie, na północny-wschód od wsi Jodłowice leży utworzony w 1958 roku rezerwat „Jodłowice”. Chroni on jodłowy bór mieszany o charakterze puszczańskim. W jego skład wchodzi świerki, dęby, modrzewie i sosny. Na terenie gminy znajduje się ponadto 5 parków – 4 wiejskie (w miejscowościach Godzięcin, Grodzanów, Pogalewo Małe, Żerków) oraz Park Miejski w Brzegu Dolnym. Parki zabytkowe w Godzięcinie, Pogalewie Małym oraz Żerkowie zostały wpisane do rejestru zabytków – na ich terenie znajdują się stanowiska archeologiczne. Natomiast położony w samym centrum miasta, zajmujący powierzchnię 67 ha Park Miejski to „zielone płuca” Brzegu Dolnego.

Gmina Wińsko położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego, w odległości 60 kilometrów od stolicy regionu, Wrocławia. Gmina Wińsko, z powierzchnią 250 km², jest drugą pod względem obszaru jednostką samorządową w powiecie zajmuje blisko 37 % jego powierzchni. Od północy graniczy z gminami Jemielno i Wąsosz, od południa z gminą Wołów, od wschodu z gminami Prusice i Żmigród, natomiast od zachodu, poprzez koryto rzeki Odry, z gminami Ścinawa oraz Rudna. Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały, na dzień 1 grudnia 2019 r. według danych z Urzędu Gminy w Wińsku wynosiła 8177 osób. Liczba ludności przez ostatnie lata ulega stopniowemu zmniejszeniu i jest przejawem ogólnopolskiej tendencji, związanej ze starzeniem się populacji oraz spadkiem liczby urodzeń.

Gmina Wińsko może pochwalić się słonecznymi stokami wińskimi i bogatą tradycją uprawiania winorośli. Nad miejscowością i gminą góruje kościół p.w. św. Trójcy z dobudowaną gotycką wieżą. Godne obejrzenia są pozostałości średniowiecznych murów obronnych, cmentarz żydowski. w Wińsku - XIV-wieczny kościół pw. Św. Trójcy oraz klasztor oo. Karmelitów w Głębowicach, w Konarach zaś obelisk ku czci F.K. Acharda, twórcy europejskiego cukrownictwa buraczanego.

Atrakcyjne turystycznie tereny powiatu obfitują w liczne lasy z ciągiem wydm, siecią rzek i starorzeczy oraz kompleksami stawów. Walory krajobrazu, przyrody i zachowane ślady

dawnej kultury zdecydowały o tym, że w gminach Wołów i Wińsko na obszarze 8000 ha utworzono Park Krajobrazowy "Dolina Jezierzycy". Na granicy gmin Brzeg Dolny i Oborniki Śląskie istnieje Rezerwat Przyrody "Jodłowice" - występuje tam bór jodłowy podlegający ochronie ze względu na wiekowe gatunki drzew.

1.2. Ludność Powiatu Wołowskiego

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego Powiat Wołowski na koniec 2018 roku zamieszkiwało 47.056 mieszkańców, w tym 24.031 kobiet oraz 23.025 mężczyzn. Gęstość zaludnienia na 1 m² wynosiła 70. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym to 62,5. Urodzeń żywych w powiecie wołowskim w 2018 roku było 473, zgonów 531, przyrost naturalny uplasował się na poziomie 58.

Prognoza ludności Głównego Urzędu Statystycznego dla Powiatu Wołowskiego przewiduje w najbliższych latach niewielki wzrost do liczby 49,8 tys., a następnie ponowny systematyczny spadek liczby mieszkańców powiatu do 47,6 tys. w 2030 r., czyli do poziomu obecnego. Należy podkreślić, że jest to relatywnie pozytywna prognoza (stabilny stan ludności w perspektywie ćwierćwiecza), szczególnie w porównaniu z wieloma powiatami, w których prognozuje się dość istotny spadek liczby mieszkańców w 2030 r. w stosunku do danych z lat obecnych. Oprócz ruchu naturalnego, drugim najważniejszym czynnikiem determinującym zmiany ilości mieszkańców na danym obszarze są migracje, czyli przemieszczanie się ludności. Napływ lub odpływ ludności z danego terytorium stymulują przede wszystkim zmiany na rynku pracy, oraz rynek budownictwa mieszkaniowego. Takie czynniki jak otwarcie nowych rynków pracy w krajach Unii Europejskiej determinuje ujemne saldo migracji zewnętrznej-zagranicznej i można przewidywać, że będzie się ona zwiększać w najbliższych latach.

Rozdział II. Pomoc społeczna w powiecie wołowskim

2.1. Podmioty lokalnej pomocy społecznej

Na terenie powiatu wołowskiego znajduje się wiele instytucji działających w obszarze pomocy społecznej. Należą do nich:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodki Pomocy Społecznej (Brzeg Dolny, Wińsko, Wołów)
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze (Wołów, Krzydlina Mała)
- Powiatowy Urząd Pracy, filia w Brzegu Dolnym
- Środowiskowy Hufiec Pracy,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy,
- Środowiskowe Domy Samopomocy (Wołów, Brzeg Dolny)
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (Wołów, Brzeg Dolny)
- Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Prokuratura Rejonowa.

Niektóre organizacje pozarządowe z terenu powiatu wołowskiego, które w ramach zadań statutowych zajmują się problematyką pomocy społecznej:

- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wołowie,
- Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno - Wychowawczy przy Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych w Wołowie,
- Polski Związek Niewidomych - Koło Terenowe w Wołowie,
- Dolnobrzeskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych w Wołowie,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wołowie,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego w Brzegu Dolnym,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego w Wołowie,
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Zarząd Koła terenowego w Brzegu Dolnym,
- Stowarzyszenie „PRO BONO” w Brzegu Dolnym.

Wszystkie te instytucje wzajemnie ze sobą współpracują działając na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia. Cały system, jaki tworzą powyższe jednostki ma na celu skuteczne

wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

2.2. Główne obszary działania jednostek pomocy społecznej w powiecie wołowskim

Ważnym dla oceny sytuacji społecznej w powiecie wołowskim jest określenie głównych obszarów wpływających na działanie jednostek pomocy społecznej, szczególnie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Najistotniejszymi obszarami działania PCPR w Wołowie są:

- prowadzenie zadań w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- prowadzenie zadań w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- prowadzenie zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z analizy danych wynika, że wszystkie zjawiska społeczne w latach 2018-2020 ulegają nieznacznemu zmniejszeniu. Należy się im przyjrzeć szczególnie, że wciąż najbardziej wiodącym zjawiskiem społecznym jest ubóstwo, które dotyka bardzo różne grupy społeczne, osoby w dłuższym stanie bezrobocia, rodziny wielodzietne czy osoby niepełnosprawne. To wszystko przekłada się na obraz świadczeniobiorców pomocy społecznej. Dwadzieścia lat temu klientami obszaru pomocy społecznej były głównie osoby niepełnosprawne, przewlekłe chore, starsze, z nałogami. Lata dziewięćdziesiąte to osoby bezrobotne, które nie posiadały środków wystarczających na życie na poziomie socjalnego minimum. Zjawisko to zostało nazwane „nową biedą”. Druga dekada XXI wieku to kolejna zmiana w strukturze świadczeniobiorców pomocy społecznej. Znowu powróciliśmy do osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych.

2.3. Ubóstwo

Ubóstwo to zjawisko czy stan określany jako brak środków na zaspokojenie podstawowych niezbędnych potrzeb, czyli wyżywienia, ubrania, mieszkania, czy uzyskania wykształcenia. Ubóstwo wciąż jest jedną z najczęstszych przyczyn przyznawania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu wołowskiego. Formami pomocy są zasiłki celowe, okresowe, celowe na żywność oraz dożywianie.

Poniżej prezentowane są tabele wskazujące zjawiska społeczne oraz udzielone świadczenia przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2018- 2020 (stan na 30.06.2020 r.).

Tabela nr 1. Ilość osób korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej ze względu na zjawiska społeczne. Dotyczy danych z trzech gmin w latach 2018 - 2020 (stan na 30.06.2020 r.).

Zjawisko społeczne	2018	2019	2020
Ubóstwo	1071	957	843
Sieroctwo	6	0	0
Bezdomność	75	71	72
Bezrobocie	853	737	641
Niepełnosprawność	540	521	423
Długotrwała lub ciężka choroba	727	764	636
Przemoc w rodzinie	22	12	7
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	332	322	254
Alkoholizm	193	171	153
Narkomania	11	7	9
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8	9	12
Zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	15	3	24
Ochrona macierzyństwa	265	238	154

Źródło: dane GOPS Brzeg Dolny, MOPS w Wołowie, GOPS w Wińsku - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Tabela nr 2. Liczba udzielonych świadczeń z tytułu ubóstwa w latach 2018 - 2020.

Gmina	2018	2019	2020 (stan na 30.06)
Wołów	395	377	309
Brzeg Dolny	159	142	116
Wińsko	205	203	176
Razem	759	722	601

Źródło: dane GOPS Brzeg Dolny, MOPS w Wołowie, GOPS w Wińsku- opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Tabela nr 3. Liczba dożywianych dzieci w latach 2018- 2020.

Gmina	2018	2019	2020 (stan na 30.06)
Wołów	234	202	140
Brzeg Dolny	89	68	41
Wińsko	185	168	136
Razem	508	438	317

Źródło: dane GOPS Brzeg Dolny, MOPS w Wołowie, GOPS w Wińsku- opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Tabela nr 4. Rodziny - lata 2018- 2020, powiat wołowski (stan na 30.06.2020 r.).

Rok	Rodziny wieloletnie	Rodziny z niepełnosprawnością	Rodziny z długotrwałą chorobą	Rodziny niepełne
2018	87	436	541	148
2019	85	479	632	144
2020	43	362	504	114

Źródło: dane GOPS Brzeg Dolny, MOPS w Wołowie, GOPS w Wińsku - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Analizując powyższe dane wynika, iż niestety ubóstwo jest jednym z największym problemem społecznym w powiecie wołowskim. Kolejne jest bezrobocie, następnie jest długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

2.4. Bezrobocie

Bezrobocie jest jedną z przyczyn ubóstwa. Osoba pozostająca bez pracy i dochodów zaczyna w pewnym momencie funkcjonować w wielu obszarach, które ostatecznie generują jej wejście w system pomocy społecznej i status świadczeniobiorcy.

Według danych GUS stopa bezrobocia na koniec roku w powiecie wołowskim wynosiła następująco: 2017- 12,3%, 2018- 11,1%, 2019- 10,6%, 2020 listopad - 11,8 %.

Tabela nr 5. Struktura bezrobotnych (2019 - 2020).

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.
Powiat wołowski	1794	2019
Gmina Brzeg Dolny	350	458
Gmina Wołów	1017	1101
Gmina Wińsko	424	460

Źródło: dane PUP w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Tabela nr 6. Struktura bezrobotnych z zasiłkiem (2018-2020).

Rejon	2018 r.	2019 r.	2020 r. (stan na 30.06)
Powiat wołowski	291	312	348
Gmina Brzeg Dolny	98	94	117
Gmina Wołów	139	165	181
Gmina Wińsko	54	53	50

Źródło: dane PUP w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Tabela nr 7. Struktura bezrobotnych- liczba zarejestrowanych kobiet (2018- 2020).

Rejon	2018 r.	2019 r.	2020 r. (stan na 30.06)
Powiat wołowski	1081	1014	1116
Gmina Brzeg Dolny	229	215	272
Gmina Wołów	594	561	595
Gmina Wińsko	255	236	249

Źródło: dane PUP w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołowie mogą skorzystać z podstawowych usług rynku pracy, takich jak: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizacja szkoleń, podnoszenie kwalifikacji, świadczenia pieniężne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

2.5 Niepełnosprawność

W Polsce żyje około 5 milionów osób z różnymi niepełnosprawnościami. Osoba niepełnosprawna w naszym systemie prawnym to taka, która posiada ważne orzeczenie o niepełnosprawności (osoby do 16 r.ż.) lub osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 r.ż.). W ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych na poziomie powiatu realizowane są zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizuje Powiatowy Urząd Pracy, a z zakresu rehabilitacji społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Środki finansowe na zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne mimo wielu pozytywnych zmian w ostatnich 20 latach, nadal są dyskryminowane zarówno na rynku pracy jak i w społeczeństwie. Główne problemy osób niepełnosprawnych to niskie dochody, niski poziom wykształcenia, ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych i systematycznej rehabilitacji, bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się, niska świadomość społeczna w odniesieniu do osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Rehabilitacja społeczna umożliwi osobom niepełnosprawnym uczestniczenie w życiu społecznym poprzez między innymi wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i transportowych oraz w komunikowaniu się. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej wykonywane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie są dofinansowane ze środków PFRON do:

- pobytu na turnusie rehabilitacyjnym osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna,
- likwidacji barier architektonicznych,
- likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych,
- zakupu sprzętu, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej,
- realizacji programu Aktywny Samorząd,

- zlecenia zadań fundacjom oraz organizacjom pozarządowym prowadzenia grupowych i indywidualnych zajęć oraz organizowania lokalnych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 8. Zadania rehabilitacji społecznej – złożone wnioski i otrzymane dofinansowanie w latach 2018 - 2020.

Zadania – dofinansowanie do:	2018 r. złożone wnioski/ otrzymane dofinansowanie	2019 r. złożone wnioski/ otrzymane dofinansowanie	2020 r. złożone wnioski/ otrzymane dofinansowanie
pobytu na turnusie rehabilitacyjnym	89/62	89/55	99/31
likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych	39/35	24/22	27/21
przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	174/145	197/169	169/169
sprzętu rehabilitacyjnego	8/7	6/6	2/2
sportu, kultury, rekreacji i turystyki	3/3	3/3	3/3
Aktywny Samorząd	12/12	14/14	13/13
zlecenie zadań fundacjom, organizacjom pozarządowym	2/2	2/2	1/1

Źródło: dane PCPR w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Powyżej przedstawiono dane dotyczące udzielonej pomocy osobom niepełnosprawnym ze środków PFRON w latach 2018-2020. Ilość składanych wniosków oraz udzielonych dofinansowań.

Jak wynika z danych liczbowych ilość składanych wniosków w stosunku do otrzymanych dofinansowań pokazuje, że nie wszystkie wnioski są pozytywnie realizowane. Powodem tego są niewystarczające środki z PFRON przeznaczone dla Powiatu Wołowskiego.

Zjawisko niepełnosprawności to spory problem w powiecie wołowskim. Choroba i niepełnosprawność mają znaczny wpływ na pogorszenie się sytuacji rodzinnej, zawodowej i finansowej. Do tego dochodzą wszelkiego rodzaju sytuacje kryzysowe - problemy psychologiczne, brak zrozumienia i wsparcia od osób innych i brak samoakceptacji osoby niepełnosprawnej. W dalszym ciągu potrzebna jest kampania uświadamiająca społeczeństwo jak ważna jest integracja z osobami niepełnosprawnymi, i jak tragiczna w skutkach jest marginalizacja tego zjawiska.

Na terenie powiatu wołowskiego funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, który określa niepełnosprawność osobom do 16 r.ż. lub stopień niepełnosprawności osobom powyżej 16 r.ż. Zespół orzeka również o ulgach i uprawnieniach.

Osoby z orzeczoną niepełnosprawnością lub stopniem mogą ubiegać się o uprawnienia do odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystania ze środowiskowego systemu wsparcia w samodzielnej egzystencji, korzystania z karty parkingowej.

Tabela nr 14. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności - wydane orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w latach 2018 - 2020.

Rok	Osoby do 16 r. ż.	Osoby powyżej 16 r.ż.
2018	134	735
2019	139	841
2020	137	736

Źródło: dane PZON w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Z powyższych danych wynika, iż w powiecie wołowskim w latach 2018-2020 liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością oraz z orzeczoną stopniem niepełnosprawności utrzymuje się na dość stałym poziomie. W 2019 zauważalna jest lekka tendencja wzrostowa w wydanych orzeczeniach osobom powyżej 16 roku życia. W 2020 liczba ta zmniejszyła się. W tworzeniu sprawnego i skutecznego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych ważne jest oparcie się o zasoby ludzkie i instytucjonalne działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

System wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie powiatu wołowskiego to szereg instytucji działających na rzecz tych osób:

- Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Lubiążu, który świadczy usługi w zakresie leczenia i terapii osób z zaburzeniami psychicznymi. W ramach szpitala funkcjonują następujące oddziały:

1. całodobowy oddział psychiatrii sądowej o wzmocnionym zabezpieczeniu dla dorosłych,
2. oddział odwykowy o wzmocnionym zabezpieczeniu dla młodzieży,
3. oddział psychiatrii sądowej o wzmocnionym zabezpieczeniu dla młodzieży,
4. oddział psychiatrii sądowej,
5. całodobowy oddział psychiatryczny ogólny.

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzegu Dolnym, który jest placówką wsparcia dziennego dla 30 osób dorosłych przewlekłe psychicznie chorych (typ A) oraz z niepełnosprawnością intelektualną (typ B). Usługi świadczone w ŚDS-ie obejmują między innymi kształtowanie umiejętności dotyczących życia codziennego, kształtowanie umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, wdrażanie do różnych form spędzania czasu wolnego,

motywowanie do udziału w arteterapii, wdrażanie do poprawy stanu fizycznego, pomoc psychologiczną świadczoną na rzecz uczestników zajęć oraz ich opiekunów, pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, poradnictwo socjalne i pomoc w załatwianiu codziennych spraw, zapewnienie gorącego posiłku przygotowywanego w ramach treningu kulinarnego, zapewnienie, w miarę możliwości finansowych, usług transportowych tym uczestnikom zajęć, którzy ze względu na poziom funkcjonowania nie są w stanie samodzielnie przybyć na zajęcia.

- Powiatowy Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołowie jest domem typu AB przeznaczonym dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i psychicznie. Przedmiotem działania Ośrodka jest wspieranie osób niepełnosprawnych w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych, zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb życiowych oraz podejmowania działań rehabilitacyjnych i terapeutycznych.

- Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziennego „Nasz Dom” w Wołowie prowadzony przez Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wołowie. Jest placówką typu A i typu B, co oznacza, że ofertę usług skierowana jest do osób przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo. Uczestnikami zajęć są osoby, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w życiu rodzinnym i społecznym. Działania prowadzone w Domu obejmują między innymi kształtowanie umiejętności samoobsługowych dotyczących życia codziennego, opiekę i pomoc w czynnościach higieniczno - toaletowych czy karmieniu, kształtowanie umiejętności interpersonalnych, wdrażanie do różnych form spędzania wolnego czasu, motywowanie do aktywności przez udział w zajęciach edukacyjnych i treningach umysłu, poprawę funkcjonowania intelektualnego, postępowanie fizjoterapeutyczne, zajęcia logopedyczne, pomoc psychologiczną, poradnictwo socjalne, współpracę z rodzinami.

Na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie naszego powiatu działają również organizacje pozarządowe:

- Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe Wołów, który zrzesza kilkadziesiąt osób. Zarząd pracuje społecznie, nie ma zatrudnionej kadry specjalistycznej, gdy wynika taka potrzeba korzysta z kadry Okręgu Dolnośląskiego PZN we Wrocławiu. Celem Związku jest społeczna integracja, ochrona interesów społecznych, zwiększenie aktywności życiowej niewidomych. Koło terenowe współpracuje z PZN we Wrocławiu w prowadzeniu rehabilitacji podstawowej, leczniczej, społecznej i zawodowej osób niewidomych poprzez prowadzenie własnych ośrodków leczniczo - szkoleniowo - rehabilitacyjnych, zaopatrzenie osób

niewidomych w sprzęt rehabilitacyjny oraz inicjowanie i opiniowanie regulacji prawnych dotyczących osób niewidomych.

- Dolnobrzeskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Brzegu Dolnym działa na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym.

- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wołowie - celem stowarzyszenia jest prowadzenie działalności w sferze działań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej, reprezentowanie interesów osób niepełnosprawnych i koordynacja działań w tym zakresie. W ramach działań SON funkcjonują: Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno - Wychowawczy, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziennego „Nasz Dom”, Punkt Przedszkolny „Niezwykłe Dzieci”.

- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, której zadaniem jest: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji projektów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Rada składa się z 5 osób powoływanych przez Starostę Wołowskiego spośród przedstawicieli organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin).

2.6 Alkoholizm i przestępczość, w tym nieletnich

Zjawisko alkoholizmu jest zauważalne w każdej grupie społecznej i zawodowej. Wszelkiego rodzaju napoje alkoholowe są łatwo dostępne, do tego dochodzą sytuacje życiowe, stres, przez co po alkohol sięga się chętniej. Powodem jest także bezrobocie, brak umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, kryzysy psychologiczne. Alkoholizm nie dotyczy tylko osób dorosłych. Sam w sobie jest niebezpieczny i skutkuje wieloma negatywnymi sytuacjami w sferze społecznej, osobistej i zawodowej. Badania HBSC z 2018 r. pokazują, że alkohol jest jedną z najbardziej popularnych substancji psychoaktywnych, po które sięga młodzież. Sporo młodych ludzi pomiędzy 12 a 16 rokiem życia zaczyna spożywać alkohol. Eksperymentowanie choć raz z alkoholem w życiu zadeklarowało 90,2 % uczniów w wieku 15 lat i 94,8% uczniów w wieku 17 lat. To przekłada się na popełnianie czynów karalnych przez nieletnich.

Tabela nr 15. Czyny karalne popełniane przez nieletnich w powiecie wołowskim w latach 2018 - 2020.

Czyn	2018 r.	2019 r.	2020 r. (stan na 30.06)
Kradzieże	2	0	1
Włamania	0	1	0
Uszczerbek na zdrowiu	1	1	1
Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	5	0	2
Rozbój	10	0	0
Bójka, pobicie	0	2	0
Inne	4	15	12

Źródło: dane KPP w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Jeśli chodzi o osoby dorosłe, alkoholizm w ich przypadku generuje niepożądane zjawiska społeczne, między innymi przemoc w rodzinie. Na poziomie gmin, problemem alkoholu zajmują się Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, których w powiecie wołowskim mamy trzy: w Wołowie, Wińsku i Brzegu Dolnym. Od 2018 roku do połowy roku 2020, we wszystkich gminach przyjęto 828 wniosków o podjęcie postępowań wobec osób nadużywających alkoholu. W podziale na gminy wygląda to następująco:

Tabela nr 16. Ilość wniosków, które wpłynęły do GKRPA w latach 2018 - 2020.

Gmina	2018 r.	2019 r.	2020 r. (stan na 30.06)
Brzeg Dolny	25	52	28
Wołów	105	104	81
Wińsko	178	179	76

Źródło: dane GKRPA w Brzegu Dolnym, Wołowie i Wińsku- opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Tabela nr 17. Wykroczenia popełnione w powiecie wołowskim w latach 2018-2020.

Wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r. (stan na 30.06)
Ogółem, w tym przeciwko:	1825	1800	904
-porządkowi publicznemu	108	145	99
- bezpieczeństwu osób i mienia	6	20	5
- bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	648	607	200
- obyczajności publicznej	13	19	15
- urządzeniom użytku publicznemu	73	56	44
- przepisom z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	282	232	214

Źródło: dane KPP w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmują się promowaniem zdrowego stylu życia, zmniejszaniem ilości spożywanego alkoholu przez młodzież, zmniejszaniem przypadków uzależnień, ochroną rodzin, inicjowaniem zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Główne zadania GKRPA:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
- udzielanie rodzinom wsparcia psychologicznego i prawnego,
- prowadzenie akcji profilaktycznych na poziomie edukacyjnym i informacyjnym,
- ustalenie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży alkoholu,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.

2.7. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest zagadnieniem bardzo szerokim. Gdy mamy na myśli przemoc wobec członka rodziny, mówimy o różnych zachowaniach i działaniach, naruszających prawa i dobra drugiej osoby, powodujące u niej cierpienia i szkody. Mogą to być ciężkie przestępstwa związane z pobiciem lub gwałtem, ale także zachowania, które nie są przestępstwem, ale naruszają prawa drugiej osoby, np. prawo do odpoczynku, własnego zdania, samostanowienia o sobie, godności i szacunku. Najważniejszą cechą charakterystyczną przemocy w rodzinie jest dysproporcja sił między ofiarą a sprawcą. Nie chodzi tu tylko o siłę fizyczną, ale też o psychiczną czy ekonomiczną, społeczną, intelektualną. Jednym z wielu czynników ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie jest izolacja rodziny, pozostawienie jej samej z problemami, konfliktem. Źródeł przemocy jest wiele i znajdują się one w trzech obszarach naszego życia:

- kulturze (normy kulturowe, w których się wychowaliśmy, światopogląd, system wartości, przekonania o roli kobiety i mężczyzny, dziecka),
- środowisku społecznym (miejsce, w którym wznosimy, mieszkamy, instytucje, z którymi mamy kontakt, prawo regulujące życie w naszym kraju, stresory życia codziennego-bezrobocie, niskie zarobki, alkoholizm, izolacja, agresja),
- obszarze związanym ze sprawcą (jego cechy, doświadczenia, deficyty, rodzina, w której się wychował itp.)

Przemoc dzielimy na fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie.

Skutkami przemocy u dzieci są: lęk, cierpienie, złość, gniew, poczucie winy, niskie poczucie wartości, zaburzenia łaknienia i snu, zaburzenia lękowe i depresyjne, agresywne zachowania

lub nadmierna uległość, zaburzenia somatyczne, obniżenie odporności, obgryzanie paznokci, niepokój, drzenie, jąkanie, tiki.

Skutkami przemocy u dorosłych mogą być: zaniżone poczucie własnej wartości, przekonanie o nieważności swoich potrzeb, marzeń, planów, poczucie braku wpływu na własne życie, braku wewnętrznej siły, rozwinięta silna zależność, obniżony nastrój, dolegliwości somatyczne, zaburzenia snu, lękowe i depresyjne, problemy z alkoholem, nadużywaniem leków.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W powiecie wołowskim od roku 2018 do połowy roku 2020, liczba interwencji domowych wyniosła 1 186, w tym 280 przypadków użycia przemocy domowej. W ciągu tych

lat założono 280 Niebieskich Kart. Procedura „Niebieskie Karty” (NK) to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” w sytuacji podejrzenia występowania przemocy w rodzinie następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” (NK-A) przez przedstawiciela policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia lub gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Katalog podmiotów uprawnionych do zainicjowania procedury NK jest zamknięty.

Co do samego przebiegu procedury Niebieskie Karty, jest ona podzielona na 6 etapów, które następują kolejno po sobie:

1. Wszczęcie procedury.
2. Opracowanie indywidualnego planu pomocy.
3. Oddziaływanie na sprawcę przemocy.
4. Realizacja indywidualnego planu pomocy.
5. Ewentualne zdarzenia niebezpieczne w trakcie procedury „Niebieskie Karty”.
6. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 18. Liczba interwencji policji w powiecie wołowskim w latach 2018 - 2020.

Wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r. (stan na 30.06)
Liczba interwencji domowych	239	561	386
- w tym przypadki przemocy domowej	96	101	83
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	96	101	83
Liczba sprawców przemocy zatrzymanych pod wpływem alkoholu, w tym:	24	30	26
- kobiet	-	1	-
- mężczyzn	24	29	26
- nieletnich	-	-	-

Źródło: dane KPP w Wołowie e- opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Jednym z zadań powiatu jest realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie. Takie programy są tworzone i przeprowadzane przez Powiatowe Centrum Pomoc Rodzinie dzięki pozyskiwaniu środków ministerialnych. Program ten z założenia ma dokonać zmian w osobach stosujących przemoc poprzez korekcję ich działań i edukację na temat zachowań bez znamion przemocy. Udział jest dobrowolny, oprócz przypadków, gdy sąd zobowiązał sprawcę do ukończenia programu. W programie mogą

wziąć udział kobiety i mężczyźni. Formą wsparcia są spotkania grupowe oraz indywidualne. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie realizuje programy korekcyjno - edukacyjne od 2014 roku. Łącznie z rokiem 2020 program ukończyło 47 osób.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie reguluje także zadania gmin w zakresie przemocy w rodzinie i jednym z zasadniczych zadań gmin w tym temacie jest podejmowanie działań w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze, w których skład wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi. Wszystkie działania zespołu mają na celu szeroko pojętą ochronę ofiary przemocy w rodzinie.

Rozdział III. Zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej

3.1. Zadania własne powiatu oraz zadania zakresu administracji rządowej

Do zadań samorządu terytorialnego należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, a w szczególności zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, m.in.: z zakresu zdrowia, oświaty, kultury, pomocy społecznej, utrzymania dróg publicznych, ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego. Szczegółowe zadania dotyczące pomocy społecznej określa ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876). Dzięki analizie tego aktu prawnego można określić, iż podstawowe zadania powiatu dzieli się na własne oraz te z zakresu administracji rządowej.

Główne zadania własne powiatu:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się,
- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem,

- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Zadania powiatu z zakresu administracji rządowej:

- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- udzielanie cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

3.2. Zadania powiatu określone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obejmują:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego,
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu

dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,

13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,

15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy,

16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,

17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki.

3.3. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie wołowskim

Na terenie powiatu wołowskiego, w Krzydlinie Małej funkcjonuje Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych (ZPO-W) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame.

W skład Zespołu wchodzi cztery placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjnego, każda z nich ma 14 miejsc dla wychowanków. Zapewniają one dzieciom trwale lub okresowo pozbawionych opieki rodziny własnej, całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne i społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

W ramach ZPO - W „Wiosna” działają:

- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Wiosna" typu socjalizacyjnego Nr 1
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Wiosna" typu socjalizacyjnego Nr 2
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Wiosna" typu socjalizacyjnego Nr 3
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Wiosna" typu socjalizacyjnego Nr 4

W gminie Wołów działa Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego, przeznaczona dla 14 dzieci. Placówka realizuje zadania z zakresu całodobowej opieki nad dziećmi. Jej główne cele to:

- zapewnienie opieki, realizowanej w warunkach poszanowania praw dziecka w standardach przewidzianych przepisami prawa,
- opracowanie diagnozy stanu psychofizycznego i sytuacji życiowej dziecka oraz ustalenie wskazań do pracy z dzieckiem,
- działanie na rzecz powrotu do domu rodzinnego, podtrzymywanie więzi rodzinnych, pomoc rodzinie w przezwyciężaniu trudności,
- tworzenie warunków do pełnego rozwoju osobowości i zdobywania umiejętności samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

3.4 Rodzinna piecza zastępcza w powiecie wołowskim

Obszar pieczy zastępczej nie byłby tak rozwinięty gdyby nie zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny naturalnej. Podstawowymi przyczynami zaburzeń funkcjonowania rodziny są między innymi: rodziny niepełne, wysoki poziom ubóstwa rodzin, bezrobocia rodzica/rodziców, brak umiejętności wychowawczych, niski poziom wykształcenia rodzica/rodziców, rozpad więzi emocjonalnych w rodzinie, niepełnosprawność dziecka w rodzinie. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych najczęściej są umieszczane między innymi w rodzinnej pieczy zastępczej

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- a) rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- b) rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewniają dostęp do świadczeń zdrowotnych, zapewniają wykształcenie, wyrównywanie braków szkolnych i rozwojowych, zapewniają rozwój uzdolnień, zaspokajają potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne.

W 2020 roku w powiecie wołowskim funkcjonowały 33 rodziny zastępcze spokrewnione, 10 rodzin zastępczych niezawodowych, 2 rodziny zastępcze zawodowe i 1 rodzinny dom dziecka. Łącznie we wszystkich formach rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 59 dzieci.

Tabela nr 18. Liczba rodzin zastępczych/umieszczonych w nich dzieci, funkcjonujących na terenie powiatu wołowskiego w latach 2018-2020 (dane wg sprawozdań MPiPS).

Rodzaj rodziny zastępczej	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Rodzina zastępcza spokrewniona	27/37	33/38	33/40
Rodzina zastępcza niezawodowa	7/7	7/8	10/11
Rodzina zastępcza zawodowa	2/4	2/4	2/4
Rodzinny dom dziecka	1/5	1/5	¼
Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0/0	0/0	0/0
RAZEM	37/53	43/55	46/59

Źródło: dane PCPR w Wołowie - opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Analizując powyższe dane widzimy, iż liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, np. dziadkowie, następnie niezawodowe np. najbliższa rodzina (ciocia, wujek lub rodzeństwo).

Tabela nr 19. Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2018 – 2020.

Rodzaj rodziny/ rok	spokrewnione			niezawodowe			zawodowe			rodzinne domy dziecka		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
poniżej roku	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0
1-3 lat	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
4-6 lat	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7-13 lat	16	17	16	2	1	3	4	2	2	2	1	0
14-17 lat	8	8	13	2	1	4	0	2	2	3	3	1
18-24 lat	10	11	10	2	4	3	0	0	0	0	0	1
ogółem	37	38	42	7	8	11	4	4	4	5	4	2

źródło: dane PCPR w Wołowie – opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Z danych dotyczących wieku podopiecznych umieszczonych w latach 2018 – 2020 wynika, iż najwięcej dzieci umieszczanych było w spokrewnionych formach pieczy zastępczej. Najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku 7-13 lat. Dość wysoką liczbę stanowili również wychowankowie w wieku 18-24 lat, oraz w wieku 14-17 lat, którzy również przebywali w pieczy zastępczej spokrewnionej. W pozostałych rodzinach pieczy zastępczej przebywało po kilkoro dzieci bądź po jednym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie w latach 2018 – 2020 zapewniało miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wołowskiego wszystkim małoletnim, wobec których orzeczono umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej. Poza terenem Powiatu Wołowskiego umieszczane były jedynie dzieci w rodzinach zastępczych, które tworzyły osoby bliskie dziecku, a więc wujkowie, dziadkowie czy rodzeństwo.

Tabela nr 20. Przyczyny umieszczenia dzieci w nowo utworzonych rodzinach zastępczych.

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej	Liczba dzieci		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Osierocenie	1	1	1
Porzucenie	1	0	1
Niepełnoletność rodziców	2	1	0
Choroba rodzica/ów	3	3	1
Dysfunkcje w rodzinie	2	1	2
Niezaradność/niewydolność	3	2	0
Uzależnienia	4	3	6
Przemoc	4	4	1

źródło: dane PCPR w Wołowie – opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Powyższe dane wskazują na przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych. Do najczęstszych zalicza się uzależnienia i przemoc.

Tabela nr 21. Przyczyny opuszczania przez dzieci rodziny zastępcze.

Przyczyny opuszczenia przez dziecko rodziny zastępcze	Liczba dzieci		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
powrót do rodziców biologicznych	4	0	0
usamodzielnienie	2	6	5
umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	5	1	3
adopcja	1	0	1

źródło: dane PCPR w Wołowie – opracowano dla potrzeb niniejszego dokumentu

Główne przyczyny opuszczania przez dzieci rodziny zastępczej w latach 2018 – 2020 spowodowane były usamodzielnieniem się wychowanka bądź umieszczeniem w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

3.5. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej

Po ukończeniu 18 roku życia wychowanek rodziny zastępczej lub placówki może nadal w niej pozostać na obowiązujących zasadach do czasu ukończenia szkoły, w której osiągnął pełnoletność. Może też usamodzielnić się i skorzystać z określonych form pomocy. Osoba taka zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Otrzymuje także wsparcie finansowe na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w uzyskaniu zatrudnienia i pomoc rzeczową na zagospodarowanie. W ramach potrzeb usamodzielniani mają możliwość skorzystania z pomocy specjalistów: psychologa, pedagoga rodzinnego, radcy prawnego. Do otrzymania określonej pomocy pełnoletni wychowanek musi spełnić określone w ustawie i rozporządzeniu warunki oraz przygotować indywidualny program usamodzielnienia.

Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej mogą skorzystać z mieszkania chronionego, na określonych warunkach. Mieszkanie chronione mieści się w Brzegu Dolnym i jest przeznaczone dla byłych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych pochodzących z terenu powiatu wołowskiego. Zamieszkać w nim mogą trzy osoby. Lokal składa się z 2 pokoi, łazienki i kuchni.

W 2018 roku wsparciem finansowym objęto 13 usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych i 11 wychowanków z rodzin zastępczych. W 2019 roku wsparciem finansowym objęto 11 usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych i 10 wychowanków z rodzin zastępczych. Rok 2020 roku pomoc otrzymało 12 wychowanków, którzy usamodzielniali się z placówek oraz 12 z rodzinnej pieczy zastępczej.

Rozdział IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem ukierunkowującym zarządzanie strategiczne. Skrót pochodzi od angielskich słów:

- S- Strengths - silne strony, atuty
- W- Weaknesses - wady, słabe strony
- O- Opportunities - okazje, możliwości, szanse
- T- Threats - trudności, zagrożenia.

Niniejsza strategia ukazuje problemy społeczne na terenie powiatu wołowskiego, wraz z funkcjonującym systemem ich rozwiązywania. Analiza SWOT pozwala na podkreślenie zasobów oraz wskazanie zagrożeń. Według wytycznych SWOT należy wzmacniać mocne strony, wykorzystywać szanse, unikać zagrożeń.

ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - podstawowa opieka medyczna w każdej gminie, - rozwinięte zaplecze edukacyjne, - dobra baza obiektów sportowych, - funkcjonujący Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, - funkcjonująca sieć placówek działających na rzecz pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, - dobrze rozwinięta sieć placówek opiekuńczo - wychowawczych typu socjalizacyjnego, - funkcjonujące rodzicielstwo zastępcze, - świadczenia z pomocy społecznej, - realizacja programów profilaktycznych, - aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych, - świadczenia socjalne dla rodzin, 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób bezrobotnych, - występowanie uzależnień (alkoholizm, narkomania), - występowanie zjawiska przemocy w rodzinie, - niewystarczająca ilość specjalistów do pracy z rodziną, - zbyt niska liczba kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych, - niska świadomość społeczna problemów, - brak ośrodka interwencji kryzysowej, - niski prestiż zawodowy pracowników socjalnych, - wypalenie zawodowe pracowników socjalnych, - zbyt częste zmiany przepisów, - kształtowanie się postaw roszczeniowych klientów pomocy społecznej,

<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programu 500+ i 300+, - podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych, - funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych, - współpraca instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych, - niskie nakłady finansowe na działania w obszarze pomocy społecznej, - zbyt mała ilość specjalistów pracujących z ofiarami przemocy w rodzinie.
---	--

Analiza danych dotyczących mocnych i słabych stron powiatu wołowskiego ukazuje, iż mamy spore zasoby w takich obszarach jak: edukacja, piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, szeroko pojęta ochrona zdrowia. Słabymi stronami jest brak specjalistów w obszarze pomocy rodzinom oraz ofiarom przemocy, występowanie takich zjawisk społecznych jak bezrobocie, uzależnienia, przemoc w rodzinie, brak kandydatów na rodziny zastępcze.

ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie z Funduszy Europejskich - realizacja programów powiatowych, - wdrażanie nowatorskich metod i form wsparcia dla rodzin, - podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej, - wzrost prestiżu zawodu pracownika socjalnego, - wzrost roli organizacji pozarządowych, - współpraca między jednostkami samorządowymi i pozarządowymi, - dalszy rozwój rodzinnej pieczy zastępczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak spójności przepisów prawnych, - zmniejszenie środków finansowych PFRON, - problemy występujące w rodzinach (rozpad, uzależnienia, dysfunkcje), - zwiększająca się liczba dzieci umieszczanych poza rodziną, - niedofinansowanie i przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, - utrwalanie bierności osób objętych wsparciem pomocy społecznej, - kryzys wartości rodzinnych

Z analizy SWOT wynika, iż powiat wołowski największe szanse i możliwości powinien pokładać w profesjonalizacji kadr publicznego systemu pomocy społecznej, w środkach strukturalnych Unii Europejskiej, możliwościach systemowych. Bardzo ważna nadal jest współpraca między jednostkami, zarówno samorządowymi jak i pozarządowymi. Zagrożeniami są wciąż występujące negatywne zjawiska społeczne, zbyt małe środki finansowe na realizację zadań w obszarze pomocy społecznej oraz bierność klientów pomocy społecznej a także niespójność przepisów prawa.

Rozdział V. Kierunki działań systemu pomocy społecznej w powiecie wołowskim

Proces zmian społecznych jakie zachodzą w regionie to pochodna zmian gospodarczych i społecznych w całym kraju, a także zmiany w świadomości społecznej. Głównym determinantem, który ma wpływ na działania pomocy społecznej jest finansowanie samorządów oraz zadań z zakresu polityki społecznej. Misją samorządu powinna być realizacja działań i osiągnięcie założonych celów.

Misją powiatu wołowskiego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest: „Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu wołowskiego poprzez wsparcie z zakresu pomocy społecznej przy współdziałaniu instytucji powiatowych z organizacjami społecznymi.”

Mówiąc o wsparciu pomocy społecznej, mamy na myśli dostarczenie wysokiej jakości usług dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

Strategia to ogólna koncepcja rozwoju jednostki organizacyjnej czy terytorialnej. Jej istotą jest wybór długoterminowych celów strategicznych i operacyjnych, wraz z metodami ich osiągnięcia. Cele strategiczne wyznaczają kierunki działań i wpływają na niwelowanie skutków negatywnych i ułatwiają wyjście z kryzysu.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki oceny efektywności	Termin realizacji
1. Wsparcie rodzin	1.1. Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny	- świadczenia pomocy społecznej, - praca socjalna, - specjalistyczne wsparcie rodzin, - promocja innowacyjnych metod wychowania,	PCPR, OPS-y, PPP, KPP, placówki edukacyjne,	Środki własne powiatu i gmin, środki zewnętrzne w tym UE.	- liczba udzielonych świadczeń, - liczba zrealizowanych programów, - liczba rodzin objętych pomocą.	2021-2030
	1.2. Promocja i rozwój pieczy zastępczej	- propagowanie rodzinnego rodzicielstwa zastępczego, - pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze, - pomoc i wsparcie dla funkcjonujących rodzin zastępczych, - podejmowanie działań na rzecz powrotu dzieci do rodziny biologicznej,	PCPR, OPS-y, PPP, KPP, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe,	Środki własne powiatu i gmin, środki zewnętrzne w tym UE.	- liczba kampanii informacyjnych, - liczba kandydatów na rodziny zastępcze, - liczba kandydatów, którzy przeszli szkolenie na rodziny zastępcze, - liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora, - liczba przyznanych świadczeń z pomocy społecznej.	2021-2030
	1.3. Wsparcie dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych	- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, - pomoc pieniężna na usamodzielnienie, - pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej, - poradnictwo specjalistyczne, - wsparcie w znalezieniu mieszkania, - wsparcie funkcjonującego mieszkania chronionego,	PCPR, OPS, PPP, PUP, organizacje pozarządowe, placówki op.-wych.	Środki własne powiatu i gmin, środki zewnętrzne w tym UE	- liczba usamodzielnianych wychowanków, - liczba przyznanych świadczeń, - liczba mieszkań chronionych.	2021-2030
	1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	- rozwój usług interwencji kryzysowej i specjalistycznego wsparcia, - upowszechnienie informacji o możliwościach skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, - pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, - promowanie prawidłowych metod wychowawczych, - realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.	PCPR, OPS-y, PPP, KPP, organizacje pozarządowe.	Środki własne powiatu i gmin, środki zewnętrzne w tym UE	- liczba przeprowadzonych spotkań w ramach wsparcia specjalistycznego, - liczba kampanii informacyjnych, - liczba realizowanych programów - liczba osób objętych wsparciem, - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny.	2021-2030
2. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia	2.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	- pośrednictwo pracy, - poradnictwo zawodowe, - pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy - promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy	PUP	Środki własne powiatu, środki zewnętrzne i UE	- liczba udzielonych świadczeń, - liczba osób bezrobotnych, - liczba programów aktywizujących	2021-2030
	2.2. Promocja przedsiębiorczości i współpraca samorządów lokalnych na rzecz aktywizacji zawodowej	- promowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych dzięki wsparciu finansowemu, - wsparcie finansowe dla przedsiębiorców,	PUP OPS PCPR	Środki własne powiatu i gmin, środki zewnętrzne w tym UE	- liczba wspierających instytucji, - liczba osób objętych wsparciem, - liczba przyznanych świadczeń.	2021-2030

3. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i podniesienie poziomu bezpieczeństwa	3.1. Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programów profilaktycznych, - realizacja programów edukacyjnych, - promocja zdrowego trybu życia, - promocja działań w ramach światowych i ogólnopolskich akcji prozdrowotnych, - promocja zdrowia psychicznego, 	OPS PCPR Podmioty lecznicze Organizacje pozarządowe	Środki własne powiatu i gmin, środki zewnętrzne w tym UE	<ul style="list-style-type: none"> - liczba realizowanych programów, - liczba materiałów promocyjnych, - liczba rozpowszechnianych informacji. 	2021-2030
4. Działania na rzecz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	4.1. Stworzenie optymalnych warunków do codziennego funkcjonowania osób starszych wymagających wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych, - utworzenie ośrodka usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych, - zaangażowanie do pomocy wolontariuszy, - wspieranie działań samopomocowych, - utworzenie dziennego domu pomocy i całodobowego domu pomocy społecznej dla osób starszych, - popularyzacja Uniwersytetu Trzeciego Wieku 	OPS PCPR Podmioty lecznicze Organizacje pozarządowe	Środki własne powiatu i gmin, środki zewnętrzne w tym UE	<ul style="list-style-type: none"> - liczba realizowanych programów, - liczba rozpowszechnianych informacji. - liczba zaangażowanych wolontariuszy 	2021-2030
	4.2. Integracja ze środowiskiem uchodźców i repatriantów	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie uchodźców i repatriantów poprzez specjalistyczne poradnictwo, pracę socjalną, doradztwo zawodowe, pomoc materialną 	Starostwo Powiatowe, PCPR, OPS, organizacje pozarządowe, i inni	PFRON, budżet powiatu, środki prywatne, inne	- liczba udzielonego wsparcia	2021-2030

PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Realizatorzy	Źródła finansowania	Termin realizacji
1. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	1.1. Przystosowanie środowiska lokalnego do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu: budowa podjazdów, wind, likwidacja barier w ciągach komunikacyjnych itp., - likwidacja barier funkcjonalnych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, - opracowanie i rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych (akcje informacyjne), - wsparcie dostępu i promocja korzystania z Internetu i nowoczesnych metod komunikacji przez osoby niepełnosprawne, - rozbudzenie społecznej świadomości, kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności, - rehabilitacja osób niepełnosprawnych i zapobieganie pogłębianiu się niepełnosprawności, - wyrównywanie poziomu usług socjalnych, medycznych i innych form wsparcia, - zdiagnozowanie sytuacji osób niepełnosprawnych poprzez opracowanie szczegółowej diagnozy osób niepełnosprawnych 	Starostwo Powiatowe, Gminy, PCPR, jednostki samorządu, PFRON, organizacje pozarządowe	PFRON, budżet powiatu, środki UE, budżet Państwa, sponsorzy	2021-2030
	1.2. Wsparcie możliwie szerokiego rozwoju i edukacji na każdym etapie życia	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie odpowiednich warunków edukacji, dostosowanych do możliwości i potencjału dziecka niepełnosprawnego, - promocja wczesnej integracji, tworzenie integracyjnych grup przedszkolnych i szkolnych, - rozwój szkolnictwa specjalnego dla dzieci i młodzieży z różnymi dysfunkcjami uniemożliwiającymi uczęszczanie do ogólnodostępnych placówek, - wspieranie indywidualnych ścieżek rozwoju, nowoczesnych programów edukacyjnych uczniów niepełnosprawnych, - rozwój pozaszkolnych form rozwijania umiejętności, wsparcie kształcenia ustawicznego ze szczególnym naciskiem na zdobycie kwalifikacji zawodowych pozwalających na samodzielne i aktywne życie, - stworzenie systemu wsparcia utalentowanych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej 	Starostwo Powiatowe, Gminy szkoły, przedszkola, organizacje pozarządowe, i inne	budżet państwa, środki UE	2021-2030
	1.3. Wzmocnienie i rozwój sektora pozarządowego działającego na rzecz osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie inicjatyw lokalnych, zlecenie realizacji zadań publicznych, - wspieranie imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych osób niepełnosprawnych, - realizacja wspólnych projektów/działań na zasadzie partnerstwa, - włączanie organizacji pozarządowych w wytyczanie polityki i kierunków działań na rzecz osób niepełnosprawnych, - aktywizacja działalności Powiatowej Rady Osób Niepełnosprawnych 	organizacje pozarządowe, PCPR, PFRON, Starostwo Powiatowe, Gminy i inne	budżet powiatu, PFRON, inne źródła	2021-2030
	1.4. Podniesienie jakości życia i zapewnienie optymalnych warunków do codziennego funkcjonowania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie warsztatu terapii zajęciowej, - utworzenie całodobowego domu pobytu dla osób niepełnosprawnych, - wspieranie, rozwijanie i rozbudowywanie już istniejących form zapewniających pomoc osobom niepełnosprawnym, - wsparcie korzystania z lecznictwa sanatoryjnego, turnusów rehabilitacyjnych i innych usług rehabilitacyjnych i leczniczych, - rozwój i zwiększenie oferty rehabilitacji w środowisku lokalnym, - rozwój punktu wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego 	PFRON, PCPR, organizacje pozarządowe, partnerstwo zagraniczne i inne	budżet powiatu, PFRON, inne źródła	2021-2030

	<p>1.5 Tworzenie rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poprzez aktywizację zawodową</p>	<ul style="list-style-type: none"> - promocja zatrudniania osób niepełnosprawnych wśród lokalnych pracodawców, - promocja elastycznych form pracy, - wspieranie samozatrudnienia i zakładania własnej firmy, - zapewnienie oferty szkoleń zawodowych umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji dostosowanych do specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych, - wdrażanie projektów zakładających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, - zwalczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy 	<p>Powiatowy Urząd Pracy, Zakłady Pracy Chronionej, Organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR i inne</p>	<p>budżet powiatu, PFRON, inne źródła</p>	<p>2021-2030</p>
--	--	--	---	---	------------------

Rozdział VI. Monitoring i ewaluacja

Monitoring koncentruje się przede wszystkim na odpowiedzi na pytanie o to, co się dzieje, jak przebiega realizacja zaplanowanego działania i czy te działania są realizowane zgodnie z wcześniej wytyczonymi celami. Monitoring to proces gromadzenia, systematyzowania, analizowania informacji ilościowych i jakościowych. Jest to aktualna ocena zadań założonych w strategii.

Ewaluacja to systematyczna i obiektywna ocena programu, jego założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości działań. Ewaluacja dostarcza rzetelnych informacji, a jej celem jest poprawa udzielanego wsparcia.

Rozdział VII. Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wołowskim na lata 2021- 2030 obejmuje najważniejsze obszary polityki społecznej, spójne z szeroko pojętymi potrzebami społecznymi. Działania oraz cele zawarte w strategii będą realizowane na zasadzie partnerstwa i współdziałania wielu instytucji. Realizacja strategii przyczyni się do poprawy poziomu jakości życia mieszkańców naszego powiatu, albowiem została stworzona z myślą o wsparciu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym: niepełnosprawnych, starszych, bezrobotnych, niewydolnych wychowawczo itp. Strategia zakłada działania długoterminowe, determinujące lokowanie w zasoby ludzkie, edukację, przedsiębiorczość, aktywizację, przy współdziałaniu instytucji oraz organizacji samorządowych.

Zadania, które są opisane w strategii, będą realizowane w zależności od posiadanych środków finansowych przez samorząd oraz tych pozyskiwanych z zewnątrz.

Autorzy tego dokumentu chcą złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy przyczynili się do rozpoznania najistotniejszych problemów społecznych występujących na terenie powiatu wołowskiego i widzą potrzebę zmian w polepszeniu życia jego mieszkańców.

UZASADNIENIE

do Uchwały Rady Powiatu Nr XXXVI/195/21 z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030”

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. : Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. W związku z tym, iż upłynął termin obowiązywania Strategii przyjętej Uchwałą Rady Powiatu na lata 2011-2020 należy przyjąć nową do realizacji, opracowaną zgodnie z bieżącymi potrzebami. Strategia służyć będzie wypracowaniu właściwych dla powiatu wołowskiego systemów wsparcia uruchomionych w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej, której przezwyciężenie wykracza poza ich własne środki, możliwości i uprawnienia.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030” poddana została konsultacjom społecznym w terminie od 05-26.05.2021 r. poprzez zamieszczenie na stronie www.powiatwolowski.pl i www.pcprwolow.pl oraz przesłanie e-mail do trzech ośrodków pomocy społecznej i gmin oraz zawieszenie na tablicy ogłoszeń w PCPR. W powyższym terminie nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski dotyczące Strategii.

Podjęcie uchwały jest zasadne i celowe.